

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori neîncercate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Discurs festiv

rostit din partea domnului Andrei Bârseanu, președintele „Asociațiunii”, Duminecă în 13 Octomvrie n. cu ocaziunea desvălirii bustului lui Gheorghe Barițiu.

Venerabili Arhierei,
Onorat public,
Iubită tinerime!

Cinstind memoria bărbaților mari, populare se onorează pe sine. Astfel vedem, că toate neamurile mai înaintate în cultură, încă din timpuri vechi, au căutat să eternizeze amintirea aleșilor lor prin monumente, ca semn de pietate pentru cei răposați și ca îndemn și învățătură pentru cei aflători de viață.

Noi, Românii de dincoace de munți, în urma împrejurărilor grele, în cari trăim, n'am prea avut putință, să înălțăm astfel de monumente, ci a trebuit să ne mărginim a păstra amintirea acelor cari au lucrat și s'au jertfit pentru noi, în altarul ascuns al sufletelor noastre, sau, cel mult, dacă le-am putut închina o scriere, un portret, supus stricăciunii în fiecare clipă, ori o modestă tablă comemorativă.

Mai zilele trecute s'a inaugurat la Arad bustul cioplit în marmoră al unui meritat dascăl al școalelor românești de acolo. Astăzi ne aflăm înaintea momentului solemn al desvălirii, unui nou monument, ridicat prin dărnicia publicului nostru, la inițiativa „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Și cui putea închina Asociația noastră primul monument, ridicat prin stăruințele sale, decât celui bărbat, care a stat cu credință în serviciul ei, dela primele ei începuturi, timp de peste 30 de ani, de al cărui nume e legat întreg trecutul însoțirii noastre culturale și care totodată a fost unul din vestitorii cei mai neobosiți ai deșteptării noastre naționale și unul din scriitorii noștri cei mai de valoare?

Bărbatul acesta mult meritat a fost nemuritorul George Barițiu, dela nașterea căruia s'a împlinit în primăvara anului acestuia un veac și dela a cărui trecere din viață se vor împlini nu peste mult, douăzeci de ani.

Cine a fost George Barițiu, cunoaște ori și care Român cu oarecare cultură, iar ce a făcut el pentru neamul său în cursul vieții sale, bogate în ani și bogate în lucrări, își amintesc cu recunoștință cei ce fac parte din generația mai în vârstă.

Cu toate acestea nu va fi de prisos, să aruncăm o privire, ori cât de scurtă, asupra momentelor de căpetenie din viața lui, căutând să ne înfățișăm figura lui venerabilă înaintea ochilor noștri sufletești, înainte de a o privi cu cei truști, așa, cum a statornicit-o pentru toate timpurile simțul cald și mâna isteată a artistului.

Iată-l, așadar, pe tânărul fiu de preot, născut în Jucul de jos, la venerabilele școli din Blaj și apoi la cele din Cluj, căutând să-și înmulțească cunoștințele, cu hărnicie, care l-a caracterizat toată viața, și distingându-se între colegii săi, români și străini. Istoria lui Petru Maior îi îndreaptă atențiunea asupra trecutului poporului românesc și a origini sale nobile, iar prigonirile ce le vedea zilnic în jurul său, împotriva fraților săi de același grai și de același sânge, îl hotărâse să-și închine viața sa luminării neamului, din care făcea parte, și desrobirii lui din jugul asupritor al feudalismului.

După terminarea cursurilor liceale din Cluj, tânărul Barițiu, intră în seminarul din Blaj, hotărât a îmbrățișa cariera preoțească, în tocmă cu făcuseră marii săi înaintași: Samuil Micu, George Șincai și Petru Maior. Ca seminarist, el urmează cu aceeași hărnicie a-și înmulți cunoștințele, și astfel superiorii lui, conștienți de deștinicia tânărului, îi încredințează o catedră

la gimnaziul, la care învățase el însuși și la care alergau atâți tineri români din toate părțile țării.

Abia își începe însă tinărul profesor cursurile sale de Fizică, când iată, că este chemat ca dascăl într'altă parte, unde se simțea și mai mare lipsă de carte românească, dar unde lipsea omul, care să stăpânească setea celor doritori de învățătură. Erau negustorii români din Brașov, cari doreau să-l aibă pe Barițiu ca învățător la școala lor primară, de curând înființată, și dintre cari unii îl cunoșteau pe tânărul profesor blăjan, ca instructor al fiilor lor.

Și tânărul Barițiu nu pregetă a urma acestei chemări, deși condițiunile, ce i se ofereau, erau de tot modeste. Dar ținta, ce strălucea înaintea ochilor săi sufletești, era mai presus decât ori și ce interes material. Era dorul de a răspândi lumina și în acest centru românesc și astfel a contribui la înălțarea neamului său, rămas așa de tare înapoi, în urma nedreptății timpurilor.

Cu glas de aramă vestește el noilor săi concetățeni însemnătatea cărții românești și-i îndeamnă a îmbrățișa cu toată căldura cauza școlară.

„Școli, școli, băbrați brașoveni”, strigă el cu putere, „care bine înțemieiate și înzestrate, pe lângă ce varsă cele mai scumpe daruri peste omenime, luminează și au luminat orizontul tuturor patriilor, rămân în veci mulțumitoare către întemeietorii săi!”

Și cuvintele lui nu rămân fără răsunet. Din toate părțile se adună în jurul lui zeci de tineri, ca să asculte glasul lui, vestitor de o viață nouă, iar mai târziu din îndemnul lui, îmbrățișate cu căldură de inima nobilă românească și de mintea ageră a neuitatului protopop de pe vremuri Ioan Popasu, sprijinite de simțul de jertfă a R. mănărilor brașoveni și sub puternica ocrotire a nemuritorului Andrei Șaguna, au ră-

sărit acele institute de învățământ dela poalele Tâmpiei, care au adus servicii așa de prețioase culturii românești.

Dar Barițiu nu a fost numai dascălul celor mici, ci s'a năzuit a fi în cursul întregii sale vieți și dascălul celor mari.

Prin conveniri sociale și mai cu seamă prin reprezentațiuni teatrale, el căuta, să înfrățască publicul, în mijlocul căruia se așezase, să-l lumineze, să-i nobilizeze simțirile, să-l trezească din letargia, în care zăcuse până acum, și să-l pregătească pentru o viață nouă.

Totodată, cunoscând înrăurirea, ce o poate avea o presă bine condusă asupra vieții unui popor, el apucă cu hărnicie condeiul în mână și astfel ajunse întemeietorul scrisului periodic la noi, Românii de sub coroana Habsburgilor.

Prin dare la lumină a „Foi pentru minte”, urmate în curând de „Gazeta de Transilvania”, Barițiu deschise un izvor nesecat de învățătură pentru contemporanii săi și totodată înălță o tribună pentru apărarea poporului său asuprit. Nu era ziaristul-negustor, ce, din nenorocire, se întâlnește destul de des în zilele noastre, nu era fabricantul de reclame pentru sine sau pentru alții, nu era năimitul vre-unui partid, ci era omul, care prin scrisul său voia să lumineze un neam întreg, să-l ridice din starea de jos, în care se afla, să-l desrobească truște și sufletește, pregătindu-l pentru zilele mari, ale căror zori începuseră a miji în orizont.

Și cu câte greutate era încredințat purtarea condeiului de publicist în acele timpuri, când limba literară română era în fașă, când publicul era cu totul nepregătit, când comunicarea de idei era așa de nevoieasă și când o cenzură aspră suprima fără milă ori ce cuvânt mai îndrăzneț și ori ce împătâșire, care nu era pe placul celor atotputernici!

FOIȘOARĂ.

Scrisori.

V.

Amice!

Notița, de care faci amintire, am citit-o și eu. Un sat românesc, înconjurat de alte sate românești, e pe cale a se desființa. De ani de zile mortalitatea întrece numărul nașterilor. Cauza? Starea sanitară rea și îndeosebi lipsa unei ape bune de beut.

De sigur vina o poartă în rândul prim administrației, dar nu mai puțin vinovați suntem și noi. Dacă am fi organizat de cu vreme un serviciu al carității publice, preotul locului ar fi dat mai multă atențiune mortalității anormale. Și satul ar fi primit cu o oară mai curând fântâna arteziană de care are lipsă și pe care, poate, în oara a unsprezecea totuși o va primi.

De trei instituțiuni trebuie să grijim ca de ochii noștri: de biserica, de școală și de caritatea publică (organizată și practică în înțelesul indicat în scrisorile mele anterioare, nu împărțind numai milă la eșirea din biserică și nu săturând la pomoni pe chemați și nechemăți).

Un popor moral, pătruns de învățăturile religiei creștine, un popor cu carte,

un popor sănătos e cu neputință să nu sporească și în cele economice, e cu neputință să nu răzească în lumea aceasta.

Pământul locuit de Români nu este cel mai neproductiv din lume; locuiesc alte neamuri în ținuturi aproape sterpe și totuși dan înainte, căci sunt morale, cu carte și sănătoase.

Exemple? Le știu toți copiii de școală.

Iată pentru ce am zis eu de atâteaori și pentru ce îndrăznesc a o repeta necontenit, că trebuie să întărim înainte de toate aceste trei instituțiuni. Din acestea trei vor răsări, pe rând, toate celelalte, de care un popor are lipsă.

Dar la noi ca la nime. Ne apucăm de toate și nimic nu ducem până la capăt. Abia am început să realizăm o idee, și alte zeci vin scoase la iveală, pentru care se reclamă ajutorul public, căci altfel se prăpădește neamul.

Crede-mă, nu se va prăpădi nația românească, dacă ne vom entuziasma mai puțin pentru cutare invențiune, dacă nu vom realiza cutare idee la modă în alte țări, dar în schimb vom sprijini din toată inima instituțiunile amintite mai sus.

La noi, amice, se lucră pe apucate, la noi se ară cu greșuri.

Dar să revin la tema ce ne preocupă. Parohia săsească din Sibiu, care a înfi-

țat și susține Evangelische Krankenpflegeanstalt, mai susține, ea putea zice în legătură organică cu aceasta: o colonie de copii la băile sărate din Oğna, o colonie de copii în cunoscutul castel și parc din Avrig, un sanatoriu pentru reconvalescenți tot aci. În colonia de copii dela Oğna și în sanatoriul dela Avrig se primesc și Români, trimiși din partea Reuniunii igienice comitatense și a Cassei pentru asigurarea lucrătorilor.

Nu am putea face și noi la fel? De sigur am putea și trebuie să facem. Avem și noi, har Domnului, câteva parohii, cari ar putea face începutul, b. o. cu înființarea de colonii pentru copii.

Dar speșele cine să le acopere? Filantropii noștri și reuniunile de femei.

Îți poți închipui pentru reuniunile de femei un scop mai nobil decât a contribui la întărirea sănătății copiilor? Nu copiii ar trebui să fie obiectul de predilecțiune al femeilor?

Avem câteva reuniuni de femei și alte câteva s'ar mai putea înființa, cari toate laolaltă ar putea susține sute de copii la aer mai bun, la hrană mai bună, la un isvor tămăduitor.

E frumoasă emulațiunea într-o întemeia și susține școale proprii, dar să lăsăm bisericii întreagă grija școalelor, care singură le poate garanta viitorul. Reuniu-

nile de femei să-și îndrepte privirea în rândul prim spre acele instituțiuni, cari au menirea să promoveze sănătatea și să întărească generațiile tinere, garanția viitorului nostru.

Să nu abandoneze școalele înființate deja, îndeosebi școalele de menaj, de industrie casnică, ci pe viitor să îmbrățișeze ideea carității publice.

Sibiu, în Sept. 1912. Dr. Beu.

Monografia școlii elementare populare gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter.

(Urmare).

Astăzi le am putut afla până acum despre familia feroitalui fondator George Botte. Ar merita, ca cei ce se broură de roadele ostenețelor lui (parohia), drept recunoștință să-i corecteze biografia mai de aproape și să-i caute mormântul și să-l provadă cel puțin cu o orușă simplă de pestră, cu inscripție, ca să se știe unde odihnește, și la sărbătoarea sfântului și marei merite George să-l comemorească cu numele la sf. liturgie și să-i facă parastas în presența poporului și a tinerimii școlare, împreună cu cuvântări de laudă și serbări școlare, ca să nu-și uite nici-

Dar Bariț era hotărât, să dea piept cu ori și ce greutate, să învingă ori și ce piedecă, chiar și cu prețul sănătății, al libertății, ba chiar și al vieții sale, numai să vadă întrupat cu un ceas mai curând idealul său: trezirea la viață a poporului său, luminarea lui și pregătirea unui viitor mai fericit pe seama lui prin cultură.

Privirile lui însă nu se mărginiră numai la patria lui restrânsă, ci îmbrățișează toate ținuturile locuite de Români. El caută să mijlocească o legătură sufletească între frați prin furnizarea aceleiași limbi literare, prin cunoașterea reciprocă a produselor scrisului românesc, prin împărtășiri despre ideile, cei frământau pe Români din diferitele țări în năzuințele lor spre progres, — și astfel să contribuie la stabilirea unei unități culturale. Spre scopul acesta Bariț nu pregetă a reproduce în foile sale multe din lucrările mai de seamă ale scriitorilor români contemporani, a lua parte la discuțiile literare, cari priveau limba și istoria românească, și a purta o corespondență din cele mai extinse cu aproape toți fruntașii români contemporani.

(Va urma).

Din România.

Guvern nou român.

După lungi pertractări, concentrarea vechilor conservatori și a conservatorilor democrați din România, e pe cale de a fi realizată. Se poate, o înă în cursul zilei de astăzi, Mercuri, se va constitui noul guvern român, compus din patru vechi conservatori, patru conservatori democrați și un general, desemnat din partea regelui Carol, ca titular la departamentul războiului. President al consiliului de miniștri și ministru de externe rămâne domnul Titu Maiorescu, iar domnul Tache Ionescu, șeful conservatorilor democrați, primește ministerul de interne. Corpurile legislative române vor fi dizolvate și se vor face alegeri nouă pentru camera și senat.

Din Sebeș.

Conferența preoțească — Concertul I. Rădulescu. — Cooperativă.

Conferența preoțească a tractului Sebeș, ținută Sâmbăta trecută în școala gr. or. din Sebeș, a fost de sigur una din tre cele mai instructive. Chestia educației relig. morale, a cărei actualitate e mai arzătoare ca oricând, a preocupat și pe preoțimea acestui tract în măsură covârșitoare. Interesul deosebit al preoțimei pentru această chestie a fost și este o bună mătură, că preoțimea noastră pricepe situația gravă ce ni s'a creiat și ni se creiază prin sistarea multor școli confessionale, pricepe că de aci înainte toată sarcina educației relig. mor. a credincioșilor se razimă pe umerii ei, preoții trebuie să fie pe viitor mai ales

odată și astfel să se îndemne și alții la acte de binefacere pentru biserică și școală.

e) *Fondul bisericesc* s'a întemeiat la îndemnul consistorului arhidiecezan exprimat în circularul din 14 Sept. 1875 nr. 2799, sub parohal George Cupșa în anul 1876 din contribuiri benevole dela parohieni. Înființarea lui s'a decis în sinodul parohial extraordinar ținut la 6 Ianuarie același an, când i s'au compus literele fundationale, dându-i-se numele: „Fondul bisericesc-școlar al comunei gr. or. Măgoșja”. Scopul i s'a indicat în literele fundationale la p. VII. unde se zice: „Din interesele fondului nu este iertat a lua până va fi capitalul de 2000 fl. v. a., când apoi din interesele aceluia capital se vor plăti cele de lipsă bisericii, școlii și personalului aceluia”. Pentru administrarea acestui fond în literele fundationale la p. VIII. se institue o comisiune constatătoare din 6 membri (în frunte cu un casier ales dintre ei), care se alege pe câte 5 ani, putând însă a fi schimbată ori când, dacă așa ar cere trebuința.

— Instituirea acestei comisiuni însă este în contrazicere cu statutul organo, căci acesta nu prevede alte corporațiuni pentru administrarea averilor bisericești, școlare și fundationale din parohii, decât epitropiile parohiale. La finea anului 1895 trecând capitalul peste 2000 fl., consistorul arhidiecezan prin ordinul din 14 Sept.

fortificația de apărare a moralității poporului nostru de pe sat.

Și în conștiința aceasta fiecare caută să potrivească mijloace mai trainice cari să-l ducă la scop, să-i stea într'ajutor, ca să nu-l doboare responsabilitatea față de conștiința sa și a viitorului.

Dându-și seama de acest fapt preoțimea simte că nu are propte destul de tari din afară, simte că lasată numai în voia liberă a chibzuinței proprii de până acum nu va putea birui toată ispita vrășneșă, ea să satisfacă cu succes îndatoririlor sale și să nu cadă jertfă odului public, care cu atâtea privilegii lovește mai ales în preoțime, cu și fără motiv.

Acestor îngrijorări a dat expresie și preoțimea tractului Sebeș, discutând situația până în amănunte, pentru că doare ea în munca mai grea ce o așteaptă de aci înainte să aibă cel puțin o orientare clară asupra atitudinii sale.

Mijloacele ducătoare la scop sunt multe și felurite. S'au accentuat atât în predica ocazională a zilei, în rapoartele preoților, cât și în tema dată de Prea. Ven. Consistor. Preoțimea le cunoaște.

Nedumeriri încep pe lângă sărăcia obștească numai privitor la greutatea cea mai mare, la indiferentismul unor credincioși și mai ales a intelectualilor noștri, față de orice pornire publică de natură religioasă.

E aceasta un simptom de o gravitate extraordinară, pe care cu ajutorul unor rezonamente morale nu-l poți tălăni. Și acest fapt a fost punctul culminant în discuția conferenței. Preoțimea ar dori cu orice mijloace să spargă gheșta aceasta, să spulbere negura acestei înstrăinări a intelectualilor noștri, pentru că e conștientă că tocmai împrejurarea aceasta, lipsa de religiozitate a „domnilor” mai ales pe sat, e stavila cea mai tare, a cărei pildă vie zădărnicește toată truda de moralizare din partea bisericii.

Concepția „domnilor” acestora e foarte greșită. Pentru ca să te girezi de frunză al unei parohii ca ambiguită vanității unui șef de gară, nu-i de ajuns să-ți plătești taxa anuală și să intri în biserică numai când dai față cu urna electorală, ci se reclamă și alte condiții de ordin moral mult mai superior, între cari cea dintâi e *pilda vie*, care moralizează mai bine, decât zeci de predici și îndemnuri cu cuvântul.

Și ca să o dovedească această, amintesc un caz, întâmplat aici în Sebeș. Vine un țaran să plătească o moaleță camătă. „Domnul” îl întreabă de ce n'a adus ceva și din capital.

„Dapoi sunt năcăjit, Domnule, răspunde țaranul, că mi a luat D-zeu o vită”.

„Ce D-zeu, dracu ți-a luat-o, mă prostule”, se răstește „Domnul” către bietul Român.

Cu astfel de pilde ce le întâlnește poporul zilnic, nu-i mirare că truda preoților celor mai harnici încă tânjește.

Conferența a sumpănit cu temeiul acest neajuns grav și a ajuns la concluzia, că deocamdată față de acest indiferentism n'are alte aine decât îndemnuri bune cu cuvântul și cu fapta, predici pilduitoare și dese, serviciu bisericesc înaltător, încercări de convingere cu duhul blândetelor și aplicarea legii or bisericești deocamdată în spirit deosebit de altruist, pentrucă cei păcătoși intra neputința lor apoi să se răzineze.

1896 nr. 7520 Epitr. a permis, ca din interesele lui sinodul parohial să poată vota parohului o sumă până la 50 fl. anual pentru ameliorarea salarului preoțesc, iar 20% din interese să le capătălieze mereu. În salarul învățătoresc nu s'a dat încă nimic din fondul acesta, ci se coopor din el numai trebuințele mai mărunte ale școlii. Fondul a prezentat la finea anului 1911 un capital de 11.864 cor. 53 fl.

f) Tot pentru cooperarea trebăntelor bisericești-școlare s'a înființat în anul 1892 prin ostenelele parohului actual V. Cupșa un *fond de bucate*, iarăși din contribuiri benevole dela parohieni. După ce în decursul anilor s'au încasat și vândut toate bucatele, buni s'au adăus la fondul bisericesc, așa că la finea anului 1911 a prezentat un capital numai de 130 cor. 50 fl. în bani, cari în anul curent 1912 încă s'au incorporat la fondul amintit și așa durere, nu mai există.

g) Alt fond, dar cu menire specială pentru susținerea școlii, este *fondul parohial*, înființat tot în anul 1892, prin ostenelele învățătorului actual George Prigona, din contribuiri de asemenea benevole dela parohieni, în bucate, bani și din venitele petrecerilor școlare și poporale aranjate în acest scop.

(Va urma.)

Când indiferentismul față de tot ce se ține de religie și biserică, inherent acestor puținii, s'ar risipi și în loc să împedecă, cum de regulă se face, să dea mână de ajutor organelor bisericești, atunci educația relig. mor. a poporului celui lipsit de școală conf. s'ar săvârși cu cea mai mare ușurință. Aci zace pedecă principală în educația poporului și această reclamă o chibzuială deosebită și din partea autorităților noastre bisericești, dela cari preoțimea, în multe privințe prea puțin orientată, așteaptă îndrumări ducătoare la scop. Ce privește mersul conferenței, amintesc că deși timpul nefavorabil ce vremuște de mult, a îngreunat comunicația, totuși s'au prezentat preoții aproape toți. După serviciul divin săvârșit în biserică de pr. I. Duge din Călnic, și invocarea Duhului Sfânt de către P. O. D. protop. Serghiu Medean, la sfârșitul căruia pr. Ion Lașită din Lăncrăm își rostește predica „Despre credință cu aplicare la îndatoririle preotului pentru creșterea relig. mor.”, preoțimea s'a întrunit în școală, unde preș. prot. S. Medean deschide conferența prin cuvinte potrivite, accentuând momentul principal de dezbătut: chestia educației relig. și prin aceasta morale și naționale a credincioșilor.

Constituindu-se conferența și cîndu se ordonele consistoriale preș. prezintă rapoartele preoților, cari seiau în dezbateri. Din aceste se constată că mizeriile cu cari se luptă preoții, se reduc în unele locuri la biserici slabe și necorăpunzătoare, în alte locuri la indiferentismul accentuat mai sus, ici acolo e lipsă să se reguleze petrecerile tinerimii, se mai ivesc ici colea semne de seeste, în general apoi se accentuează dotația foarte slabă și mai ales miseria venitelor stolate și lipsa de reuniti de femei. Preoțimea le a dezbătut pe larg aducând hotărâri multămitoare și îndatorând pe de-o parte pe preoții respectivi ca să promoveze moralitatea credincioșilor lor.

Tema dată de P. V. Consistor au lucrat-o numai nouă preoți dintre cei mai tineri.

Se aștepta lucrarea pr. Tit Morar, Ion Chige și Dr. Seb. Stanca. Preș. constată că dintre toate lucrările cele mai corăpunzătoare scopului e lucrarea pr. Dr. Sebastian Stanca, care se primește ca biază la dezbateri. Conferența primește cele 15 puncte accentuate în lucrare ca mijloace pentru realizarea educației relig. mor. în comunele fără școală, mai adaugă încă trei și decide să angajeze și responsabilitatea comitetelor paroh. pentru de a putea pune în practică aceste mijloace.

Prot. preș. S. Medean ține apoi o lecție de administrarea averilor bisericești. Pe baza observațiilor făcute în finea an și la fiecare parohie, scoate în relief defectele și dă îndrumări folositoare pentru purtarea corectă a socotelilor bisericești.

În sfârșit conferența constată, că grupurile religioase din tract afară de unul și-au împlinit datoria corect și coudamnă aspru pe trei preoți, cari nu s'au măturat în păreșeni.

Fiind apoi timpul prea înaintat, lucrarea pr. Seb. Stanca „Dare de seamă asupra broșurii: „Taina poeziei”, de I. Hanza” se amână, iar pr. z. accentuând cu bucurie sporal muncii de șase ceasuri a zilei de azi încheie conferența între ovățiile celor prezenți.

Ca o justificare oare cum a unor împrejurări accentuate mai sus imbie o modestă contribuție și concertul tenorului Ionel Rădulescu, dat Duminecă trecută în orașul nostru, pentrucă indiferentismul oras al multor și chemații și așei s'a manifestat și cu acest prilej în deplina sa splendoare. A fost norocoasă ideea de a angaja pentru acompaniare pe profesorul sas A. Möckel din Sebeș, căci reputația acestuia a atas o seamă dintre confreții săi sași la concert. Altfel artistul n'avea cui să cânte, doar seauelor goale și păreșilor și celor vre-o zece familii românești.

Și a fost păcat. Un cântăreț ca Rădulescu rar avem prilej să auzim. Un tenor liric de prima forță, o voce cu un timbru de operă pronunțat, stăpân pe toate nuanțele, Rădulescu n'a procurat câteva momente de adevărat deliciu artistic. A cântat mai multe piese clasice și câteva doine românești, dovedind că între țicți artiștii noștri Rădulescu este cel mai ban interpret al doinei.

Șiind că artistul are în vedere tot mai doina românească, apostolia pentru propovăduirea ei, îi dorim succesele ce le mai strălucit: cari să-i dea compensația necesară pentru nesuccesul dela Sebeș, Săliște etc.

În legătură cu acestea amintesc apoi o pornire bună în orașul nostru, răsrărită pe urna frământării continue a poporului de aici pentru ușurarea sarcinilor de toate categoriile. Sfatul comun al intelectualilor cu poporul a hotărât la propunerea comitetului desp. Sebeș al Asocia-

țiunii ca să pună bază unei cooperative în Sebeș, iar desp. însuși și-a luat în program întemeierea de cooperative în toate comunele aparținătoare despărțământului. Cu aceasta se deschide și intelectualilor de pe sate un nou teren de validitate, iar poporul o nouă cale de progres național economic. Cor.

Expoziția de vite din Sebeșul-superior.

Expoziția de vite, a 21-a, a Reuniunii române agricole sibiene, ținută Duminecă, la 22 Septemvrie n. 1912, în comuna Sebeșul-de-sus, este cu o dovadă mai mult despre viul interes și despre jertfele de tot soiul, pe care cărmăcii Reuniunii le adae în scopul înaintării treburilor așezământului însuși, și mai ales în scopul ajutorării și lumirării poporului dela sate, pentru care el este aloctuit. Expoziția era să se țină la 8 Septemvrie n., dar din cauza ploilor torențiale și continue, cari au stricat poduri, au inundat câmpuri și casele muncitorilor, ea s'a amănat pe 22, pe când se nădăjduia într'un timp mai de dai Doamne. Cu toate că nici această nădejde nu ni s'a împlinit, noi sebeșeni, cum ni se zice, ne-am pregătit pentru expoziția, pe care o așteptam, cu mic cu mare, cu mult dor. Cum ploaia n'a conținut nici Sâmbătă toată ziua și nici în noaptea spre Duminecă, sosirea trimisilor Reuniunii agricole, a domnilor R. Simu, Nic. Iosif și Vic. Tordășianu și a părintelui I. Moța, prezidentul Reuniunii economice din Orăștie, ne-a umplut pe toți de uimire, de oarece o călătorie, pe așa o vreme nefavorabilă, când podul nou de peste Olt era crapeț și amenința cu dărâmarea, când pe drumul de cără ougeau apele adunate de pe toate părțile, ca în văile cele mai mari, o așa călătorie nuse poate face decât cu primejduirea vieții. Și minunea minunilor, după sosirea oaspeților noștri, a încetat ploaia de așe, încât în scurtă vreme frumoasa pajistă de pe „Prundul” de lângă sat s'a prefăcut în un adevărat tărâș de vite. Din pricina vremii de tot slabe la expoziție în afară de sebeșeni n'au luat parte, decât câțiva racovițeni. Comuna Sebeșul-de-jos, Porcești, Avrig și Bădan n'au fost reprezentate, ceea ce a fost în paguba expoziției și mai ales în paguba economilor de vite de acolo.

Juriul întregit, după ce la propunerea secretarului Tordășianu a proclamat priz dent al său pe dl R. Simu, iar de raportor pe dl Nic. Iosif, a purces la examinarea materialului expus. Expunții au fost peste 100, din cari 7 din Racovița. O au expus 13 economi. Materialul expus de sebeșeni a fost de calitate inferioară, drept dovadă, că ei n'au decât puțin loc de pășunat, și și acela rău de tot. Juriul după examinare a stabilit lista premiilor, decernând premii în valoare de 300 cor. La grupa tauri s'a dat 1 premiu de 10 cor. economului Iosif Tatu din Sebeșul-de-sus; la grupa vaci 27 premii, în total cu cor. 130 și cu some de 3—10 cor., dintre cari două la 2 economi din Racovița; la grupa junioce și vitele: 32 premii în valoare de cor. 120 și cu some dela 2—8 cor., și din cari 5 la tot atâți economi din Racovița, iar la grupa oi, berbeci, mioare, noatine și noatini: 11 premii în valoare de 32 cor.

Împărțirea premiiilor a fost precedată de discursul prezidentului Simu, vorbind despre ce și cum trebuie făcut, ca și poporul nostru să poată ținea pas în toate privințele cu celelalte popoare din țară, și de al raportorului N. Iosif, care a vorbit la înțeles despre îndestnirea cu cultura vitelor, arătând pe temeiul celor văzute la expoziție ce e bar și ce e rău, ce trebuie să ținem și ce trebuie să îndepărțăm din gospodărie, dacă voina este să ne putem agonisi, după îndestnirea cu vitele, cele ale traiului și să avem și ievor de câștig bănesc din gospodărie. La sfârșit s'au împărțit mi multe cărți, iar la apelul secretarului s'au înoris mai mulți membri.

La masa dată de dl notar Ieronim Motoc și doamna s'au continuat vorbirile folositoare, dintre cari relev. z vorbirea dlui Tordășianu despre foloasele ce le aduce întovășirea economilor cu ținta de a ne agonisi cele trebuincioase în economie, lucru, care nu se poate ajunge decât, dacă ne aloctum o însoțire săsească, care condusă de noi, să ne dea samete, de cari avem trebuință atunci, când lipsa ne este mai arzătoare și fără multă chetuală de timp și de bani. În jurul și cu ajutorul acestei însoțiri apoi putem aloctui magazine de bucate, prăvălii (consumuri), mori și atele. Nu mă îndoiesc, că în viitorul cel mai apropiat frații sebeșeni, cari au biserică frumoasă, școală corăpunzătoare și o mândră casă comună, vor pune temeiul și însoțirii, cu chemarea de a le da fericierea vremelnice.

Dreptul lov.

„Mergeți și predicați“.

Un răsunet.

Am citit cu plăcere articolul „Mergați și predicați“ din nr. 103 del. 2/15 Octomvrie a. c. al „Telegrafului Român“. Dl. I. Dănilă tratează în el despre predică pe baza cărții „Către nouă generație“ a distinsului profesor universitar S. Mehedintzi din București, susținând că predica are mai bun efect dacă e rostită, decât dacă e citită.

Aprob aserțiunea asta. Imi permit însă a-mi espune experiențele proprii.

Când am ocupat ea preot tinar parohia Blăjeș, în care s'au și de predat, mi-am ținut de matorință a predica în biserică mai în fiecare Duminică și sârbătoare după textul evangheliei din ziua aceea.

O făceam asta, pentru că să nu apar mai slab preot decât confratele gr. cat. din loc, care încă predica des și fără carte.

Și asta a durat multă vreme, până când la o intrare oare care, un bătrân imi face observarea următoare: „Nu place, de părinte, că ne spui bine și frumos, dar tot ne-ar mai plăcea să auzim căzania, că noi nu înțelegem multe din cuvintele, cari ni le spui; că noi așa am fost învățați.“

Iar un cantor la o înmormântare imi zice: „Luată-ți cartea de predică, că oamenii așteaptă să le citești predica, că așa făcea și popa celalalt.“ I-am răspuns, că nu-i lipsă de carte, de oarece trebuie să vorbesc oamenilor după starea morții și sunt în stare să vorbesc și fără carte.

M'am acomodat oamenilor și împrejurărilor, anume, când aveam voce să predic în biserică, luam căzania sau chiriadromionul, unde se găsesse unele predici foarte frumoase și instructive, și le vorbeam oamenilor așa încât ei gândeau că cetească! Și le plăcea. Încet cu încet i-am dated apoi cu predica liberă. Astăzi le predic liber în biserică, la îngropăciuni și la alte ocazii, căci oamenii astăzi înțeleg în predică ei, că ei cuvintele mai înalte.

Susțin și eu, că un predicator poate predomni aud. torul mai bine și cu mai mult efect, când vorbește liber, decât când cetește.

Părerea mea însă este, că dacă preotul nu e în stare să predice liber, de rost, sau nu are timp să se pregătească, atunci poate să și cetească predica, dar la înțeleg, și nu va greși, nici nu i va lua nime în nume de rău lucrul acesta.

Blăjeș, la 3 Octomvrie 1912.

Zaheiu I. Sasu
paroh.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Am onoarea a convoca on. preoțime din protopresbiteratul Hașegului la conferința preoțească, care se va ține Duminică, în 28 Octomvrie v. a. c. în biserică gr. or. din Hașeg cu următoarea

Ordine de zi:

1. La 9 ore s. m. sf. liturgie, celebrată de parohul S. m. sf. liturgie, asistat de preoții Ioan Andrei și Atanasie Deju. Predica o va rosti capelanul Ioan Duma din Petroșeni.

2. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea biroului.

3. Discuțiune asupra serviciului divin și a predicii.

4. Comunicarea rezoluțiilor con-sistoriale.

5. Tema: „Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă-morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor de școală din acele comune biserocești, în cari nu avem școală confesională?“ de par. N. Cerbicean din Sălășul-superior.

6. Raport despre activitatea dezvoltată de fiecare paroh dela ultima conferință. Acest raport îl va înainta fiecare paroh până cel mult în 21 Octomvrie v. a. c. la subsemnatul.

7. Raport despre activitatea grupurilor religioase. Referent parohul Petru Armean din Ohaba de sub peatră.

8. Propuneri.

9. Încheierea conferinței.

Hașeg, la 4/17 Octomvrie 1912.

Dr. Cornel Popescu
protop.

NOUTĂȚI.

Arhiducele Rainer bolnav. Arhiducele Rainer, care nu de mult și-a serbat cununia de diamant, zace bolnav în palatul său din Baden, lângă Viena. Starea sa e serioasă, înăndu-se în vederea etapei înaintate, în care se află, dar, după spusele medicilor, încă nu e îngrijitoare. Arhiducele are o mică aprindere de plămâni.

Intrunirea profesorilor de religie. În săptămâna trecută s'au întrunit în congres profesorii de religie dela școlile din România. Sedințele congresului, care s'au ținut la universitatea bucureșteană, au durat patru zile. După mai multe discuțiuni, s'au edmis următoarele desiderate care se vor înainta autorităților școlare: Orelle de religie să se sporească pentru fiecare clasă; programa învățământului religios să fie alcătuită de specialiști; învățământul religios să se uniformizeze în toate școlile din țară; programa actuală să se modifice prin o comisiune aleasă anume. — Membrii congresului au vizitat muzeul de icoane al administrației Casei bisericii, precum și Casa școlilor, unde au asistat la interesante proiecțiuni religioase.

Studente române în Budapesta. La universitatea din Budapesta s'au înscris în acest an școlar 5 studente române, dintre care două la facultatea de litere, iar trei la facultatea de medicină. — La școala superioară și la liceul de fete sunt înscrise cinci române.

Rugarea lui Justh — primită. Majestatea S. Monarhului a satisfăcut cererii dlui Justh; i-a acceptat renunțarea din demnitatea de consilier intim al M. Sale și a dispus să fie șters din registrele acestor dignitari. Și minunea minunilor, nu s'a făcut gaură în ceru, cum aștepta, probabil, dl — Justh!

Pentru ziaristi. Institutul de credit și economii Bihoreana d'n Oradea-mare a contribuit 100 de coroane la fundățiunea pentru ajutorul ziaristilor români din țara noastră.

Congres cooperativ. Cel mai apropiat congres internațional cooperativ se va ține în Anglia la Glasgow în Aug. 1913.

Ajutorul marelui duce. Petru Nicolae-vici, mare duce rusesc, a trimis 50 000 ruble guvernului mantenegroan pentru scopuri de război.

Stabiliment de electricitate. Ministrul de interne a aprobat hotărârea reprezentanței orașului Brașov de a contracta un împrumut de două milioane coroane, cu scop de a înființa un stabiliment de electricitate în amintul oraș.

Manifestul ligei de pace. Liga internațională a păcii și libertății (La ligue internationale de la paix et de la liberté) a publicat, cum se anunță din Paris, un manifest adresat popoarelor și guvernelor, cu ocazia izbucnirii războiului balcanic. Manifestul, între altele, cere ca neînțelegerile ce se ivesc între popoare să fie rezolvate în cadrele curții permanente de arbitraj din Haga.

Monumentul țiganului. În Sghedin s'a desvâlit Duminică monumentul vestitului muzicant Dankó Pista, care compuse și cânta câteva piese muzicale urgurești și era meșter mare în mănauarea arcului.

Almanahul de Gotha. A produs o deosebită senzație apariția din acest an a almanahului de Gotha, tipărit în ediția fir-mei Kufferhauser din Weimar. Autorul publicațiunii a voit să dovedească afirma-re, că magnații austriaci și maghiari sunt, în partea cea mai mare, de origine evre-ască. Contele Croy Chancel a înaintat acum o cerere tribunalului din Budapesta și a cerut să se dispună confiscarea acestei edițiuni a almanahului de Gotha.

La fondul Andrei baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Mărioara Băcilă 25 bani, George Căsuță, contabil la „Dacia“ (Orăștie) 1 cor., Valeria Olariu n. Tordășianu (Ilie) 20 b., Ioan Pienaru, învățcel faur 25 bani, Romul Doctor, capelan (Hașfalău), soția sa Livia și copiii lor Virginia și Livia 1 cor., Ioan Ursule de Margina, ingia, de comas, 25 bani, Iarlu Buzdugan, secretarul „Daciei“ (Orăștie) și soția sa Maria 1 cor., și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani. Dăruitele s'au ridicat cor. 1.60 + cor. 4.70 = cor. 6.30. Din acest fond se ajută compactorul orb și sârman Ioan Cristea cu cor. 4 lunar.

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și econ Ardeleana“ în Orăștie-Szászváros.

Resultatul asentărilor în Maramurăș. Asentările în Maramurăș s'au încheiat în 12 August și s'au terminat în 10 Octomvrie. Îndatoriți a se prezenta la asentare au fost 9037 de feciori; s'au înfățișat ceva peste șase mii, au absentat trei mii. Dintre cei absenți o parte a emigrat în America, altă parte în România. La armata comună s'au înrolat 1465, la honvezi 447, ou total 1912.

Timp unitar. În Paris s'a întrunit Marția trecută congresul internațional, convocat pentru introducerea unui timp unitar. Acest congres internațional a fost deschis sub președinția ministrului francez de culte și instrucțiune publică.

Presa Chinei. În timpul mai nou presa chineză a luat un mare avânt. Înainte ca un an nu existau în Shanghai decât cinci ziare; astăzi sunt aproape douăzoi. Ace-las progres se observă și în alte orașe. Ziarele nou apărute aparțin aproape toate partidului radical republican; ziarele mai vechi sunt moderat republicane. Presa chineză e de părere, că Anglia, Franța, Rusia și Japonia sunt astăzi dușmanii Chinei. Conform acestei păreri, statele amintite au făcut o înțelegere secretă privitoare la desmembrarea Chinei. Numai două mari puteri sunt menajate de ziaristii chinezi, și aceea: Germania și Statele unite din America de nord; de aceea se face o mare propagandă pentru ideea unei alianțe germano-chineze americane. Ziarele Chinei se fel de opinii cum va vedea curiozitate în fața ideli unei asemenea alianțe.

Restaurantul L. Brote, promenada Breter. primește abonamente la amezzi cu 26 cor. lunar. — Seara după listă cu cârticică de coupoane. 20% scăzământ.

Rugare.

Comuna Noastră biserocească Hărțigani din tractul Zărandului voind să-și ridice un nou local de învățământ, cu 2 sale, pentru 2 posturi de învățători, pe lângă alte ajutoare ce le-a primit, și-a luat refu-giul și la cetele, la credincioșii acelor comune, în cari ori biserica ori școala ori ambele se bucură de o soartă mai bună ca la noi. Am trimis deci 250 apeluri la 250 parohii însă în toamna anului 1911 cu gândul că dacă conducătorii acelor parohii ar purta chiar numai discol în vre o Duminică ori să-bătoare, în fiecare comună ar fi încurs suma bagatelă de 2 cor., așa că din 250 comune noi am fi primit un ajutor pentru noi foarte însemnat de 500 cor. În speranța aceasta am cheltuit vre-o 17 cor. cu tipăritul și trimisul acelor, dar durere din cauza de celelalte am primit numai 2, până când celelalte am fost puse „ad acta“, sau poate chiar întrebunț te pentru alte scopuri. Am mai zărețat o dată toate acele oficii pe cale zărețată să binevoiască a ni le retrimite, chiar și fără nici un rezultat; dar și rugarea aceasta a noastră a ramas fără rezultat. Ne adresăm de nouă deci tuturor celor ce au primit apeluri dela noi, să binevoiască a ni le re-trimite și cu rezultat negativ, în timpul cel mai scurt posibil, ca să ne putem a-ranja trebile așa cum ne permit mijloacele.

Hărțigani, 27 Septemvrie 1912.

Avram Boticiu
paroh-capelan.

Cărți și reviste.

Minerva, institut de arte grafice și editură în București, a mai tipărit următoarele cărți bune românești: *Bordeenii și alte povestiri*, de M. Sădoveanu, preț 2 lei, *Visări păgâne*, poezii, de Ion Pillat, preț 1.75, și din Bibliotecă Minervei Nr. 122, *Navele finlandeză*, Nr. 123 *Ofranză* în vîșle și Nr. 121 *Amintiri din războiul dela 1877*. Fiecare broșură se vinde cu 30 bani.

Cosinzana, revistă literară ilustrată săptămânală, Nr. 42—1912, a apărut cu următorul cuprins: Livia Marian: Moartea împacă. Z. Bursan: Căntece, poezii. D. Tomescu: Săptămâna literară. L. R. Breanu: Tăclale. Ion Al. George: Elagia Styxului, poezie. T. L. Blaga: Noțunea numerilor. Radu Mărgan: Iubirea noastră dulce, poezie. A. Fogazzaro — D. Tomescu: Misterul poetului, roman. Viora din B. hor: Căntecele dorului, poezie. Flori de- z: A. C.: Tenorul Rădulescu. F. N.: Groaza

din planeta Venus. S. B.: Vin reortuți. Elxirul iubirei. Bărbați la gardarobă. Cărți primite la redacție. Ilustrații. — Abonamentele 12 cor. pe an. Între abonștii cari și plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului opt bilio-teci a 25 co.

Candela, foaie biserocească—literară din Cernăuț, nr. 10 din Octomvrie 1912 cuprinde: Exodul, de Dr. V. Tarnavski. Tratatul sfântului Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei, Dr. Ioan Paule. Predică pentru ziua sf. m. mucenici Dimitrie, de Dr. T. Tarnavski. Evoluționismul și deprava-țianismul, de Vichentie Sim'ganoschi. Text rusele. Comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronica. Bibliografie. — Abona-mentul 8 coroane pe an.

Poșta redacției.

Domnului N. Sulică, profesor, Brașov. „Convocarea“ e publicată în numărul 105 al ziarului nostru.

Teatru.

Astăzi, Mercuri, se încep în Sibiu reprezentațiile teatrului german, cu piesa *Der Kampf*, dramă în 4 acte. Măne Joi, se va da piesa „Die fünf Francfurter“, comedie în 3 acte.

Concurs.

Pentru conferirea unui stipendiu de K. 3000 adică trei mii coroane, „Reuniunea femeilor române din Sibiu“ publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. — Stipendial se conferă pentru cercetarea unui curs de țesut la o școală apicală din străinătate. Pot concura numai fete ori dame văduve. Vor fi preferate refectantele, cari au absolvit pedagogia, și cele cari au cunoștință de limbi.

Informațiuni se pot primi dela comite-tul „Reuniunii femeilor române din Sibiu“.

Sibiu, în 20 Octobre 1912.

Maria Cosma
prezidentă.Dr. Ilie Ben
secretar.

Din public.*)

Mulțumită publică.

În comuna Hida, în favorul bisericii gr.-or. române, în 15/28 August 1912, s'a aranjat o petrecere de vară, împreună cu producțiune declamatorească, literară și muzicală, și cu această ocaziune au bine-volta cont ibui următorii domni și doamne: Emil Petran, preot 1 cor., Dionisie Mol-dovan 6 cor., Vasiliu Cosma, preot 1 cor. 80 fil., Iuliu Galis, inv. 40 fil., Murășan George, econom 2 cor., Ioan Georgica, inv. 1 cor., Vasiliu Forgheta, preot 1 cor., Gavril Păușan 40 fil., Dr. Ioan Șiam, adv. 6 cor., Romas Rășea, preot 3 cor., Dr. Ter-tulianu Mihail, adv. 3 cor. 40 fil., Vasile Pop, preot 4 cor., Vasile Maglas, silvanist 1 cor. 40 fil., Emil Pop, teolog 40 fil., Dr. Vasile Nossă, adv. 3 cor. 40 fil., Emil Molea, preot 1 cor., Petru (Nedea-o frabil), proprietar 40 fil., Dr. Victor Gael, adv. 40 fil., Ilie Șerban, preot 1 cor., Dr. Ștefan Morar, adv. 6 cor., Simeon Pop, preot 3 cor., Ioan Andrei, preot 2 cor., Ioan Nemes, preot 1 cor., Emil Micelar, preot 3 cor. 20 fil., Vasile Ciuca, inv. 20 fil., Ioan Ungureșan, inv. 40 fil., Aurel Te-meșan, inv. 1 cor., Teodor Ciuca, cassier 1 cor., Vasile Nossă, inv. 40 fil., Ioan Pop, preot 40 fil., Dr. Alexandru Boga, adv. 10 cor., Dr. Buși, cand. de adv. 40 fil., Augustin David, cand. de adv. 40 fil., Ioan Ștefan, preot 1 cor. 40 fil., Ioan Popovici, inv. 1 cor., Victor Topan, contabil 40 fil., Iuliu Chiffa, preot 1 cor., Dr. Sim on Tă-maș, adv. 8 cor. 40 fil. și Ioan Cărgi sub notar 40 fil. Peste tot cu această ocaziune a intrat suma de 289 cor. 30 fil., din această sumă detragând spesele de 187 cor. 32 fil., a rămas venit net 101 cor. 98 fil., care samă s'a prelat episcopului B'dor Cosma. Tutaror stimateilor oaspeți, cari ne-au o-norat cu prezența și au contribuit cu su-mele de mai sus, vin și pe această cale a le aduce în nume credincioșilor mai o-le mai căldoroase mulțumite, rugând pe bunul Dumnezeu, ca fericele depuse în fa-veorul sfintei noastre biserici, să le resplă-tească cu darurile sale cele bogate.

Hida, la 15 Septemvrie 1912.

Iuliu Chiffa
preot român gr.-or. și cassier
al petrecerii

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 574/1912.

368 1-3

Nr. 3921/1912.

(365) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr.-or. română din Er-dősangeorgiu, protopresbiteratul M.-Oșorheiu, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 1000 coroane, și anume dela biserică și popor 700 cor. și dela Preaven. Consistor archidiecezan 300 coroane. Cuartir și grădină în natură.

Alesul să îndatorează fără remunerație specială a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sf. liturgie, și a-i instrui în grădinarit.

Dacă va forma un cor cu adulți va fi remunerat deosebit.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul des chis și să se prezinte în vre o Duminecă ori sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul. Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferați.

Murăș Oșorheiu, 6/19 Oct. 1912.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial

Stefan Russu
protopop

Nr. 414/1912.

(366) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala (nouă) elementară confesională gr.-or. română din parohia Poiana Blenchi, tractul Deș, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare a acestui concurs.

1. Dotațiunea împreună cu acest post este: 240 cor. dela comuna bisericească din repartitie, 760 cor. se va cere întregire dela stat după definitivarea învățătorului și reu-noașterea celui ales din partea statului.

2. Cuartir în edificiul școlii vechi.

3. Grădină de legumi în natură.

Reflecții la acest post și vor înainta cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiterat Deș, îndatorăți fiind cei aleși a conduce la biserică copiii în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei sf. liturgie a să prezenta înaintea alegere poporului în biserică spre ași arăta dexteritatea în cântări.

Poiana-Blenchi, din ședința Comitetului parohial ținută la 16 Septembrie 1912.

Ioan Buzură
paroh președinte.

Vasiliu Conțiu
notar.

Văzut:

Teodor Herman
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de vicanotar în comuna Nagyludas (cercul Szerdahely, comitatul Szeben) dotat cu 1000 cor. salar anual prin aceasta se publică concurs și convoc pe reflecții la acest post a-și înainta cererile instruite conform § 6. art I. din 1883 și cu atestatele despre serviciile lor până la 31 Octombrie 1912.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbei românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va difige ulterior.

Szerdahely, la 1 Octombrie 1912.

Primpretorul cercual.

Dr. Bruckner.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,
pictor bisericesc.

(46) 38—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, Steckenpferd din Lapte de Crin, marea cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucată cu 50 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în ale prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunăție aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 29-40

Material nou și ieftin de foc!

În urma scumpirei enorme a lemnului de foc, s'a introdus ca noutate

BRICETTE FULGER

din cărbuni de piatră veritabili. E foarte încălzitor (5003 calorii), desvoaltă o căldură durabilă cu jar; arde fără fum, nu lasă resturi de zgură, nu fumă și nu desvoaltă scrum.

Atât pentru sobele de odăi, cât și pentru cuptoare de orice sistem excelent folosibil.

Prețul per 100 klg. în magazinul meu cor. 6—, pretul per 100 klg. trimiși acasă în Sibiu cor. 630.

Unicul depozit:

Andrei Rieger
prăvălie de fier, — Sibiu.

368 3-4

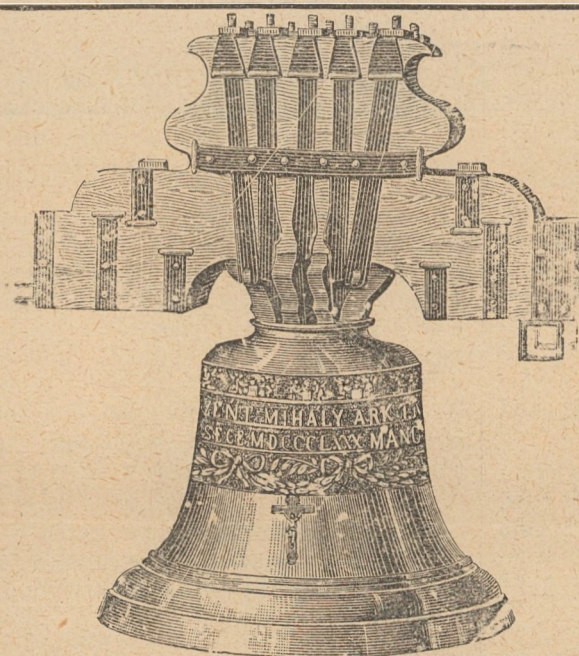
Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fier bătut.

Înființată la anul 1822.

Sighișoara, piața de sus Nr. 47.

o firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericești a lîfera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar, ori de fier legat, cum și clopote cu sunet armonice. Face și scaune de clopote din fier bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(104) 16-24

Deschidere de prăvălie!

Subscrisul are onoare a face cunoscut, că sub firma înprotocolată

Wilhelm Gruninger

Sibiu, Piața mare 3/5, în palatul la Bodenkredit

s'a deschis o prăvălie bine asortă

cu mărfuri scurte, împletituri, ciorăpării și modă de bărbați.

În activitatea mea ca voiajor al primelor firme, am avut ocazia a face legături cu cele mai renumite fabrici pe lângă prețuri favorabile. Acest fapt îmi servește spre măgulire, deoarece sunt în poziție a lîfera mărfuri de prima calitate cu prețurile cele mai moderate.

Recomand întreprinderea mea onoratului public, și l rog pentru binevoitorul sprijin

cu tot respectul:

Wilhelm Gruninger.

569 1-2

— Serviciu prompt și conștientios. —

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție,

instalată cu putere electrică.

E. Purece,

Sibiu — Nagyszeben

Strada Faurului 19 (Schmidgasse).

(188, 13-20)

— Cataloage de preț gratis și franco. —

Onorate Domnule!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte ofii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă frumusețile orașului, ori au afaceri prin capitală.

Campăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, viței, vite mari, porci, lăna piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri, moși.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimit în fiecare săptămână un „Avis săptămânal” despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Exoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu Vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare, mări, feresreie, pompe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva decât aceia, ce am hotărât și cum am tocmnit.

Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscăind contracte a căror conținut nu l au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca conducând pe românul nostru la fabrici și nu la agenți de mașine, drept din mână primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-l scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns alăturați o marcă postală.

(328) 3-10

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

în Buda, lângă podul „Margithid”.